

Uit de Natuurbescherming

Natuurbescherming 1968-1969. Met deze titel en rake foto presenteerde de Contact Commissie voor Natuur- en Landschapsbescherming (C.C.) haar tweejarig verslag.

Voor we gaan zien wat de C.C. de laatste jaren heeft gedaan, wil ik even ingaan op de plaats die zij inneemt in de natuurbeschermingswereld. De C.C. is als tijdelijke commissie ontstaan toen in 1932 in Zuid-Limburg het onzalige plan werd geboren het boven Geuldal te voorzien van een stuwmeer om zodoende electriciteit te kunnen opwekken. De bestaande natuurbeschermingsorganisaties, de A.N.W.B. en vele natuurhistorische verenigingen die zich fel verzetten tegen dit plan, vonden elkaar toen in een overkoepelende commissie. Naast het afwimpelen van het plan bleek de opzet van deze commissie zo geslaagd, dat men haar een permanent karakter heeft gegeven.

De C.C. is als het ware een vereniging van verenigingen, die op een of andere manier te maken hebben met de natuurbescherming. Zij behartigt in de eerste plaats de specifiek planologische facetten van het natuurbeschermingswerk. Tot de belangrijkste leden behoren N.M. en de A.N.W.B.; uiteraard is ook de K.N.N.V. lid van de C.C. Particulieren kunnen als begunstiger lid worden en ontvangen dan alle publicaties van de C.C. gratis (f 15,— per jaar). Verrassend is dat de drie vak-

centrales dit jaar als leden zijn toegetreden, hiermee is het aantal ledenverenigingen op 110 gekomen. Natuur en Landschap is het 4 maal per jaar verschijnende blad van de C.C. In dit blad worden over het algemeen zeer deskundige verhandelingen geschreven over natuurbeschermingszaken. Doordat het aan veel instanties wordt toegezonden (pers, kamerleden, bibliotheken end.) levert dit blad een grote bijdrage in de strijd om een verantwoord planologische beleid (abn. f 10,— per jaar).

Dat de C.C. geen verambtelijke club is geworden blijkt duidelijk uit dit laatste jaarverslag wat een goed beeld geeft van twee jaar moeizame arbeid. Het verslag begint met een algemene beschouwing over het steeds meer bedreigde leefmilieu. Er wordt hierin nogmaals naar voren gebracht dat de enorme verbranding van fossiele energie (voorn. olie) het evenwicht tussen deze verbranding en de fotosynthese verloren dreigt te gaan. Het koolstofgehalte van de lucht stijgt schrikbarend, hetgeen van invloed zal zijn op de

doordringbaarheid van het zonlicht. Deze gang van zaken zal zonder meer van invloed zijn op het klimaat.

De tegenstelling *Welvaart en Welzijn* is weliswaar door de discussie rondom Progil en Shell-Moerdijk niet verkleind en het is duidelijk geworden dat de enorme economische groei in sommige delen van ons land heeft geleid tot een ontoelaatbare overbelasting van het milieu. Begrippen als zuivere lucht, schoon water en een ongerept natuurlijk milieu zullen door de economen ook moeten worden ingecalculeerd. De 'waarde' bepaling van deze grootheden is een van de grootste uitdagingen van deze tijd. Om van haar kant in deze uitermate complexe zaak ook een bijdrage te kunnen leveren heeft de C.C. een Werkgroep milieu Zuidwest Nederland geformeerd. Deze werkgroep bestaat uit deskundigen op het terrein van de economie, werkgelegenheid, ruimtelijke ordening en milieubeheer. De C.C. ziet het volkomen als haar taak in de toekomst aan deze problemen meer aandacht te schenken.

Met zorg ziet de C.C. de overgangstijd meldingsgebied-bestemmingsplan tegemoet. Volgens de nieuwe wet Ruimtelijke Ordening moeten alle meldingsgebieden (dit zijn natuurgebieden die als zodanig onder de oude wet bescherming genoten) voor 1 aug. 1970 in de gemeentelijke bestemmingsplannen zijn veiliggesteld als natuurterrein. Het ziet er naar uit dat veel gemeenten hieraan om welke reden dan ook niet zullen voldoen. Hierdoor ontstaat een uitermate ingewikkelde juridische knoop die de minister persoonlijk wel door het uitvaardigen van een ministerieel bezwaar, zal moeten doorhakken.

Na deze algemene inleiding volgt een overzicht van de werkzaamheden op afzonderlijke terreinen. Op enkele van de 23 verschillende onderwerpen wil ik hier even ingaan.

WADDENZEE: Over de ontwikkelingen in dit gebied is in deze rubriek al eerder melding gemaakt (Natura no. 7). Als aanvulling uit het verslag zij vermeld dat de plannen van Groningen om voor de bestaande zeedijk $1\frac{1}{2}$ à 2 km voor de kust een nieuwe dijk te leggen (versnelde landwinning) voorlopig weer van de baan zijn. Bij de uitvoering zou tussen de twee dijken een belangrijk recreatiegebied gewonnen worden maar geld en noodzakelijkheid waren niet voldoende aanwezig om dit project verder uit te werken.

Met grote belangstelling volgen alle 'Wadmensen' momenteel de mogelijke gevolgen van het vuilspuiten op het Groninger Wad. Een pijpleiding uit het Oostelijke industriegebied van Groningen brengt grote hoeveelheden vuil in het Wad. Aanvankelijk zou de pijp $1\frac{1}{2}$ km langer worden zodat er rechtstreeks in de slenken geloosd kon worden maar door geldgebrek is dit achterwege gelaten. Ook de C.C. is verre van gelukkig met deze zaak. Wie er meer over wil weten leze het Waddenbulletin no. 4 en 5. Onder druk van de natuurbescherming heeft de minister nu verzekerd dat de pijp zonodig verlengd zal worden (maar eerst moet het fout gaan!)

ELECTRISCHE CENTRALE BERGUMERMEER: Er zijn vage tekenen dat dit gevaar nog geheel gaat verdwijnen. Bij Delfzijl komt een grote nieuwe centrale (Eemshaven-centrale) die, als hij snel wordt gebouwd de Friese centrale overbodig maakt. We hopen het.

STROOMDALLANDSCHAP DRENTSE AA: Zoals U weet een fraai plan om het gehele stroomgebied van dit bekenstelsel tussen Assen en Glimmen als landschapsreservaat te bestemmen. Na een moeizaam begin lijkt dit nu te zullen slagen. Ook van 'onze' zijde zal men de daar gemaakte fouten moeten leren.

TWENTE: De gevreesde ruilverkaveling Volthe-De Lutte wordt door een speciale commissie van de Cultuurtechnische Dienst nader bekeken. Met de C.C. zijn we hierover

uitermate verheugd maar vragen ons wel af of er uiteindelijk wel genoeg rekening zal worden gehouden met de wensen die hieruit zullen komen. Wel biedt deze procedure voor andere 'kwetsbare' gebieden goede perspectieven.

ELECTRICITEITSCENTRALE IJSSELMOND: In het aanvankelijk als natuurgebied bestemde gedeelte bij Ramspol wil men nu een enorme centrale bouwen. Een alternatief voorstel (Schokkerhaven) is voorlopig op grond van een onduidelijk en onvolledig rapport door G.S. van Overijssel verworpen.

KIL VAN HERWENEN: (bij Zaltbommel). Dit gebied is door een uitspraak van de Kroon uitdrukkelijk gevrijwaard voor industrievestiging. In de motivering wees de Kroon er op dat onder ogen moet worden gezien: 'of niet bij een grote verspreiding van de industriële vestigingen langs de grote rivieren een uit landschappelijke overwegingen ongewenste industriële lintbebouwing zal ontstaan'. Deze uitspraak is ook bij de beoordeling van andere industrievestigingen in ons rivierenlandschap van grote betekenis.

WEG BAARN: Bij de gevechten om de fraaie bomen aan de prov. weg Baarn/Hilversum kwam op pijnlijke wijze aan het licht hoe gebrekkig hier het gemeentelijke contact met de Prov. Planologische Commissie was geweest. Maar de bomen vielen.

SCHOORL: Hier wilde een gemeentebestuur slim zijn met het aanleggen van een kabelbaan maar de C.C. was slimmer. De baan is van de baan.

ZEEHAVENS ZUIDWEST NEDERLAND: Uiteraard krijgt deze zaak veel aandacht in dit verslag. Over deze zaak zijn inmiddels vele boekjes geschreven die in de discussie aan hun gekleurde omslag worden benoemd. Eerst verscheen het groene boekje (Zeehaven ontwikkeling Z.W. Nederland), daarna het Amerikaanse (blauwe) rapport over de economische aspecten (Harris rapport). Rotterdam deed onder de kreet 2000+ een geel boek verschijnen en enkele dagen geleden werd daar door de Delta-commissie nog een wit boekwerk aan toegevoegd. Voor de natuurbescherming en met haar vele anderen wordt het steeds duidelijker: Rotterdam gaat buiten zijn boekje. In dit gebied regeert (nog steeds) een technocratische instelling en die stinkt!

SHELL MOERDIJK: De geschiedenis rondom deze vestiging wordt vermeld. Het is treurig hoe hier met ons ruimtelijk beleid is gesold. De werkzaamheden zijn reeds in volle gang; ga maar niet kijken.

Ga liever naar het *VERDRONKEN LAND VAN SAAFTINGE*, dat kan nu nog. België wil daar de schop in hebben en wel door het graven van een kanaal aan de landzijde (Baalhoek) en een bocht afsnijding aan de zeezijde tegenover Bath. Dit laatste lijkt mij gezien de moeilijkheden voor de scheepvaart die zich hier voordoen en de betrekkelijk geringe schade nog wel redelijk.

Met de zilverzandwinning op de *BRUNSSUMMERHEIDE* en een ophanden zijnde ruilverkaveling *MERGELLAND* wordt de lange rij besloten. Helaas zal deze rij over twee jaar wel weer langer zijn want de strijd om de leefbaarheid is in feite nog maar nauwelijks begonnen. Natuurbeheer en milieukwesties zijn in de kranten en tijdschriften weliswaar van de kleine letter naar de frontpagina's verhuisd maar wanneer het werkelijk gaat om economie of welzijn, dan moet dit laatste, dat bewijst dit verslag, het al te vaak verliezen. Veel instanties die in mooie bewoordingen blijken geven van het nut van natuur- en landschapsbescherming overtuigd te zijn, blijken als er een economisch motief om de hoek komt kijken verwoede technocraten te zijn.

Voor de C.C. zal er ook in de toekomst nog veel te doen zijn.
Bennekom

Het verslag van de Contact Commissie voor natuur en landschapsbescherming is voor f 3,— verkrijgbaar. Adres: Herengracht 540, Amsterdam. Giro: 210481.